

Comunicació per a la salut

ANNA
Lluch*

La Universitat Jaume I, en col·laboració amb l'Institut Interuniversitari López Piñero, seu de l'UJI, organitza el curs d'estiu *Comunicació per a la salut centrada en les persones: cap a un abordatge interdisciplinari*, el qual tindrà lloc els dies 10, 11 i 12 de juliol del 2019 a El Palasiet (Benicàssim).

Aquest curs pretén posar de relleu la importància de la comunicació en l'àmbit de la salut, i en particular, la comunicació entre pacients i professionals sanitaris, així com la necessitat de millorar-la constantment. Com a coordinadors del curs, volem crear un espai de reflexió i diàleg des d'on contribuir a una comunicació efectiva i afectiva que no es redueix a la transmissió d'informació d'una manera unidireccional sinó que promoga la interacció, la claredat, la comprensió, la sensibilitat, l'empatia, l'empoderament dels pacients i la corresponsabilitat. Una comunicació que tinga en compte totes les dimensions de l'ésser humà: biomèdica, psicològica, social, cultural, lingüística, ètica. Per tant, serà impartit per pacients, professionals, docents i investigadors procedents de diversos camps (medicina, psicologia, lingüística i traducció, periodisme, literatura, art dramàtic) i s'adreça a qualsevol persona interessada a entendre la comunicació d'una manera plural i interdisci-

VICENT
Montalt*

plinària, millorar-ne la qualitat i humanitzar-la. L'abordatge interdisciplinari que proposem respon a la naturalesa rica i complexa de la comunicació humana.

Una comunicació de qualitat s'ha de fonamentar en la capacitat d'escotar per part de les persones implicades. És per això que dedicarem la primera sessió a l'art d'escotar la veu dels pacients mitjançant un documental creat per **Marina Climent i Esperanza Tatay**, metgesses de família del grup de Comunicació i Salut de la Societat Valenciana de Medicina Familiar i Comunitària. Pensem que el punt de vista dels pacients així com les seues experiències i reflexions personals són de vital importància en una comunicació per a la salut centrada en les persones. Per aquest motiu, el curs inclou una taula rodona amb pacients i familiars de pacients moderada per **Vicenta Almonacid**, especialista en psicologia clínica.

La compassió, la filantropia i l'humanitarisme sanitari seran els temes que abordarà, des d'un angle històric, **Rosa Ballester**, catedràtica emèrita d'Història

de la Ciència i acadèmica de la Reial Acadèmia de Medicina i Ciències Afins de la Comunitat Valenciana. Per aprofundir en la comunicació entre pacients i professionals sanitaris cal tenir en compte que uns i altres pertanyen a grups culturals diferenciats, tot entenent cultura en termes socioprofessionals. Aquesta perspectiva antropològica serà desenvolupada per **Enrique Perdiguerro**, catedràtic d'Història de la Ciència. La comunicació està feta de paraules, escrites o dites. Ben utilitzades, poden tindre un efecte terapèutic; o tot el contrari, quan les fem servir inconscientment o inadequadament. Entendre la comunicació passa per entendre el llenguatge i la manera en què el fem servir, amb totes les variacions en funció dels participants, les situacions i els contextos, un aspecte que tractarà **Isabel Garcia-Izquierdo**, catedràtica de Lingüística Aplicada a la Traducció. El llenguatge sovint reflecteix valors i comportaments sexistes que no tenen cabuda en una atenció sanitària i comunicació veritablement centrades en les persones, una qüestió que abordarà **Teresa Ruiz Cantero**, catedràtica de Medicina Preventiva i Salut Pública. A més a més, els problemes de comunicació a què s'enfronten alguns pacients d'origen immigrant en el seu accés a l'atenció sanitària poden arribar a provocar una atenció

inadequada, una perspectiva que explorarà **Patxi Raga**, professor i investigador universitari expert en mediació.

Són moltes les habilitats comunicatives que ha de dominar un professional sanitari, com ara donar una notícia dolenta, proporcionar una explicació comprensible, establir un full de ruta clar, o trobar l'equilibri entre veritat i esperança. Pensem que aquestes habilitats es poden aprendre i, per tant, es poden ensenyar, i també investigar. El catedràtic de Psicologia de la Salut i Degà de la Facultat de Ciències de la Salut de l'UJI, **Rafael Ballester**, abordarà, des d'una perspectiva psicològica, la qüestió de la formació en habilitats comunicatives dels nostres estudiants. Tant pacients i familiars com professionals sanitaris estan exposats a un context mediàtic en què circula informació medicosanitària de diversa índole i apareixen nous canals de comunicació i, per tant, noves maneres de relacionar-nos. Aquesta perspectiva serà desgranada per **Maria Josep Picó**, periodista de la Unitat de Cultura Científica de l'UJI, i **Kristin Suleng**, periodista científica.

La pràctica conscient de l'escriptura i la lectura durant una malaltia ens ajuda a auto-comunicar-nos l'experiència per a comprendre-la i per a assimilar-ne les emocions associades, així com per a donar-los un sentit i extraure'n aprenentatges. A través de la seua experiència personal amb l'anorèxia nerviosa i de la seua pràctica com a divulgadora literària, **Irene Rodrigo** s'endinsarà en el món de l'escriptura i la lectura com a eines per a transcendir la malaltia. ≡

*Coordinadors del curs

L'abordatge interdisciplinari que proposem respon a la naturalesa rica i complexa de la comunicació humana